

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 37/20

Møtedato: 23.04.2020

Dato: 16.04.2020

Arkivsaksnr: 2011/2813

Orientering om universitetets beredskapsarbeid i forbindelse med koronaviruspandemi (COVID -19)

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 128/15, [Revisjon av UiBs beredskapsplan](#)
- [Pandemiplan for Universitetet i Bergen](#)
- Styresak 30/20 [Orientering om universitetets beredskapsarbeid i forbindelse med koronaviruspandemi \(COVID – 19\)](#)

Saken gjelder:

Universitetet i Bergen iverksatte sentral beredskapsstab 27. februar som følge av spredningen av Koronavirus (COVID-19). Regjeringen vedtok å stenge universiteter og høyskoler den 12.mars. Universitetet iverksatte umiddelbart stenging av campus og universitetsstyret ble orientert samme dag. Kun virksomhetskritiske funksjoner for å sikre liv og helse og infrastruktur, samt funksjoner knyttet til beredskapsledelse har hatt tilgang til våre bygg. Universitetsstyret ble orientert om status i styremøtet 23.mars.

Etter vedtaket om stenging av campus 12.mars har universitetet gjennomført en stor omlegging til digitale løsninger som ivaretar våre kjerneoppgaver innen utdanning, forskning innovasjon og formidling.

Den 7.april orienterte regjeringen om endringer i tiltakene for å hindre smittespredning og fra 27.april kan universitetene åpne campus for studenter, stipendiater og postdoktorer som er avhengige av tilgang til utstyr og infrastruktur for å fullføre sine løp i vårsemesteret.

I saken redegjøres det for status i universitetets pågående beredskapsarbeid og vår oppfølging av kjerneoppgaver, ansatte og studenter. I møtet gis det nærmere orienteringer om dette arbeidet.

Forslag til vedtak:

Styret tar sak om Universitetets arbeid med beredskap i forbindelse med Koronaviruset (COVID-19) til orientering og imøteser en ny status i neste styremøte.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

16.04.2020/Tore Tungodden/Kari Fuglseth/Per Arne Foshaug/Tor Godal/ Even Berge

Vedlegg: Saksframstilling

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
37/20

Møtedato:
23.04.2020

Arkivsaksnr:
2011/2813

Orientering om universitetets beredskapsarbeid i forbindelse med koronaviruspandemi (COVID -19)

Bakgrunn

Den 12. mars vedtok regjeringen å stenge alle universiteter og høyskoler for aktivitet på campus. Universitetet orienterte styret om vedtaket samme dag. Universitetet iverksatte umiddelbart stenging og mandag 16.mars var alle bygg lukket for ansatte og studenter. Kun funksjoner knyttet til øverste beredskapsledelse og virksomhetskritiske funksjoner har fysisk tilgang til våre bygg. Av virksomhetskritiske funksjoner omfattes virksomhet med betydning for liv og helse, oppfølging av levende organismer i laboratorium og oppfølging av kritisk infrastruktur. I tillegg har det vært behov for å ivareta kritiske driftsfunksjoner som ikke kan løses utelukkende digitalt.

Universitetet har gjennomført en betydelig omlegging til digitale undervisningstilbud for studentene og løsninger for at ansatte kan arbeide og samhandle fra hjemmekontor. Situasjonen følges tett og med løpende tilpasninger for å ivareta alle kjerneoppgaver best mulig.

Beredskapsledelsen har i hele perioden hatt daglige møter med fakultetene, dialog med hovedverneombud, tillitsvalgte og med Sammen (Studentsamskipnaden). Universitetsledelsen har også hatt nær kontakt med Universitetet i Oslo for å utveksle erfaringer, og det er etablert samarbeid med de øvrige BOTT-universitetene, NTNU og UiTØ, for å samarbeide om tiltak på viktige områder.

Universitetsstyret ble orientert om universitetets oppfølging av koronautbruddet i ekstraordinært styremøte 23.mars.

I tiden fram mot påske har det både ved universitetet og nasjonalt foregått et arbeid med scenarietenkning for å håndtere en gradvis retur til normalsituasjon på campus. Fakultetene har kartlagt hvilke funksjoner og aktiviteter som bør prioriteres i en gradvis gjenåpning. Den 7.april orienterte regjeringen om endringer av tiltak. Hovedregelen er fortsatt at færrest mulig ansatte og studenter skal oppholde seg på campus. Fra 27.april åpnes det imidlertid for tilgang for studenter, stipendiater og postdoktorer som er avhengig av tilgang til utstyr og infrastruktur for å fullføre sine løp i vår, se vedlagt brev fra Kunnskapsdepartementet. Forutsetningen for en slik delvis åpning er at smittevern er grundig ivaretatt. Universitetsledelsen er i dialog med fakultetene om hvordan dette skal håndteres praktisk og forsvarlig. Det vil bli lagt til rette for obligatorisk opplæring i smittevern for alle som får tilgang, og ledere på de ulike enhetene vil ha ansvar for at smittevernregler overholdes.

Kommunikasjon til studenter og ansatte

Universitetet har jobbet målrettet med kommunikasjon siden starten av koronautbruddet for å holde ansatte og studenter godt informert i en fase preget av et stort informasjonsbehov. Det legges til grunn at god kommunikasjon er viktig for å dempe usikkerheten koronapandemien skaper, og det har vært et viktig mål å nå godt ut med relevant og presis informasjon til alle.

Kommunikasjon har også vært brukt som et samlende og lagbyggende tiltak gjennom blant annet sosiale medier. I tillegg har forskningsformidling vært et viktig fokus.

Nettsiden, uib.no/korona, har blitt videreutviklet i takt med informasjonsbehov og tiltak ved UiB, og er nå et rikholdig nettsted med mål om brukervennlighet og rask tilgjengeliggjøring av informasjon.

Fredag 27. mars avholdt universitetsledelsen et digitalt nettmøte som et tiltak for å sikre at studenter og ansatte kunne få direkte svar på spørsmål fra ledelse og fag-eksperter. I panelet deltok rektor og deler av rektoratet, assisterende universitetsdirektør, leder for Studentparlamentet og professor Rebecca Cox, leder ved Influasenteret. Møtet ble streamet og med muligheter til å stille spørsmål via Facebook. Om lag 1000 personer deltok og 3500 har siden sett møtet.

Etter regjeringens pressekonferanse 27.april ble det avholdt møter med fakultetene og deretter gikk det ut informasjon til alle enheter om endrede tiltak. Ansatte og studenter mottok også tekstmelding på mobil.

Tiltak for ansatte og studenter

Universitetets ansatte har hatt rask omlegging til hjemmekontor. IT-avdelingen har flyttet ressurser og infrastruktur for å dekke kapasitetsbehovet og utvidet brukerstøtte for å sikre god oppfølging. En egen chat-funksjon er etablert for studentene og brukerstøtten videreføres nå med ordinære åpningstider. Etterspørsel etter brukerstøtte vurderes forløpende og veiledninger til ansatte og studenter utvikles og forbedres.

Universitetsbibliotekets tjenester til utdanning og forskning tilbys nå digitalt. Biblioteket jobber også med løsninger for å øke tilgang til digitalt innhold gjennom brukerstyrt kjøp av utenlandske e-bøker og e-tidsskriftsartikler. Det opprettes også en begrenset tjeneste for å hente fysisk materiale på campusbibliotekene fra 20.april.

Fakultetene og avdelingene har styrket medarbeideroppfølgingen i overgangen til hjemmekontorløsninger. Inntrykket er at de fleste medarbeiderne har håndtert overgangen til digitale samhandlingsarenaer på en god måte. Samtidig meldes det at en del medarbeidere finner arbeidsdagen krevende, særlig gjelder det i situasjoner hvor omsorgsoppgaver også skal ivaretas. Universitetsledelsen har bedt alle enheter vise smidighet i slike situasjoner og informasjon er gått ut til alle enheter om de utvidede ordningene som er vedtatt nasjonalt om utvidede omsorgsdager og velferdspermisjon.

For stipendiater og postdoktorer er det arbeidet med løsninger for forlengelser i nært samarbeid med fakultetene. Stipendiatene vil få forlengelse for uforskyldte hindringer av arbeidsmessig art som følge av pandemien dersom hindringen har betydning for progresjonen i doktorgradsutdannelsen. Ledere skal vise smidighet i vurderingene, slik at stipendiatene får forutsigbarhet i sin arbeidssituasjon. Spørsmålene om forlengelse vil bli håndtert på fakultetsnivå.

Universitetet har også tatt opp spørsmålet med Kunnskapsdepartementet om forlengelse for postdoktorer som har fått forhindringer av arbeidsmessig art som følge av pandemien. Dette vil bli avklart når departementet har foretatt nærmere vurderinger etter påske.

Forlengelse til stipendiater og postdoktorer på grunn av sykdom og omsorg for barn og nær familie vil bli gitt i tråd med vanlig praksis og gjeldende lov- og regelverk.

Det er dialog med Kunnskapsdepartementet og med NFR om de finansielle konsekvensene disse ordningene kan få. Det er ulike finansieringsordninger for stipendiatene og postdoktorene ved UiB, men universitetet må sikre lik behandling av disse spørsmålene uavhengig av finansiering.

Gjennomføring av undervisning og eksamen

Universitetet iverksatte en bred omlegging til digital undervisning, og UiB har nå på plass et opplegg for digital undervisning ved alle fakulteter. Opplæring i pedagogisk undervisning på digitale flater gjennomføres fortløpende og brukerveiledninger og informasjonsmateriell oppdateres jevnlig og i dialog med brukerne. Fakultetene har dedikerte ressurspersoner som følger opp undervisere og studenter. Det er også satt i gang en kartlegging av undervisere og studenter som trenger særlig oppfølging i overgangen til digital undervisning og vurdering.

For Fakultet for Kunst, musikk og design har overgangen vært krevende fordi undervisningstilbudene innenfor utøvende og skapende kunst i stor grad krever fysisk tilstedeværelse på atelierer, verksteder og i studios. Fakultetet har nedlagt en betydelig innsats for å etablere løsninger for digital eksamen og har nå på plass et opplegg for alle studietilbud. Det er også utfordringer innenfor de kliniske fagområdene ved Det medisinske fakultet og Det psykologiske fakultet. Her er det etablert en egen styringsgruppe som utreder sikre løsninger for undervisning som kan omfatte sensitive helseopplysninger.

Det er besluttet å videreføre digital undervisning og vurdering (eksamen) for resten av vårsemesteret. Det var viktig å gi studentene tidligst mulig oversikt over eksamensformene og informasjon ble sendt ut til fakultetene 27.mars. Alle sal-eksamener (tradisjonell skoleeksamen) omgjøres til digitale vurderingsformer som kan gjennomføres hjemmefra. Det er innført forenklede rutiner for melding av fravær til eksamen og ved behov for tilrettelegging. Studenter og ansatte blir fortløpende orientert i systemet MittUiB og på fakultetenes nettsider.

Studentmobilitet

Universitetet har anbefalt alle utvekslingsstudenter om å komme hjem og har fulgt dem tett opp med ulike tiltak. Nominering av innkommende og utreisende studenter for høsten 2020 fortsetter foreløpig som normalt. Det er i tråd med Kunnskapsdepartementets vurderinger om utveksling. Samtidig avventer universitetet en nasjonal policy når det gjelder studentmobilitet. Saken diskuteres i Universitets- og høyskolerådet i uke 17 og vi avventer en beslutning om høstens utveksling til etter dette. Parallelt vurderer vi mulighetene for å gjennomføre utveksling digitalt. For våre internasjonale studenter vil en slik løsning kunne være et godt alternativ. For å gi tilbud til våre norske studenter undersøkes mulighetene for at våre samarbeidsinstitusjoner i utlandet også legger til rette for digital mobilitet.

Det er opprettet et krisefond for internasjonale studenter som faller utenfor Lånekasseordninger og andre stipendordninger, og som har fått økonomiske vanskeligheter som følge av koronatiltakene i Norge. Ordningen er for internasjonale studenter som er kommet til UiB for å ta en to-årig engelskspråklig mastergrad. Formålet med fondet er å sikre at disse studentene får penger til livsopphold.

Forskning og forskerutdanning

Universitetet kartlegger og følger situasjonen på forskningsfeltet og det er tett kontakt med faglig ledelse på alle nivå for å utveksle erfaringer og iverksette tiltak. Situasjonen kan få

konsekvenser på flere områder. Dette gjelder særlig for planlegging og søkning om finansiering av nye prosjekter, gjennomføring i pågående prosjekter, publisering og formidling av resultater, og samarbeidsformer med andre forskere. Dialogen med fakultetene viser at forskere og prosjekter påvirkes ulikt.

For mange fagmiljøer kan forskning og arbeid med prosjektsøknader videreføres uten særlige forsinkelser. Utvidede søknadsfrister til Forskningsrådet og EU avhjelper også situasjonen. SFF-prosessen går som planlagt og fortsetter i digital form. Fakultetene har etablert ekspertpaneler som arbeider med faglige tilbakemeldinger på senter-skissene. Det tilrettelegges for digitale partnernmøter og det er planlagt flere seminarer for å følge opp søkerne. Også ERC søknadsarbeidet videreføres som planlagt med ulike virkemidler for å støtte opp om forskernes arbeid.

En del fagmiljøer har hatt utfordringer knyttet til stengte laboratorier, manglende tilgang til infrastruktur, samlinger og andre ressurser. Det kan også oppstå økonomiske utfordringer der kostnader løper samtidig som planlagt arbeid ikke blir gjennomført. Utreise- og innreiseforbud påvirker også samhandling og nettverksetableringer med internasjonale forskere. Medisinsk fakultet oppgir særlige utfordringer knyttet til klinisk forskning, der forskningsarbeid kan bli nedprioritert til fordel for drift av klinikkene. Forsknings- og innovasjonsavdelingen har tett dialog med fakultetene for å støtte nye prosjektsøknader og ivareta rammene for prosjekter med forsinket framdrift.

Både EU og Forskningsrådet har nylig lyst ut midler til forskningsprosjekter gjennom ulike hasteutlysninger knyttet til COVID-19. Formålet er å øke kunnskap som bidrar til å begrense COVID-19 viruset, forbedre effektiv pasientbehandling og folkehelseberedskap. Universitetet sendte 9 søknader til Forskningsrådets frist 31.mars og er partner på flere søknader fra andre institusjoner. Det arbeides også med søknader til EU sine ekstraordinære COVID-19 utlysninger, og til en del andre finansieringskilder.

UiB fikk raskt på plass opplegg for digital gjennomføring av disputaser. I perioden før påske er 14 disputaser avholdt digitalt, mens 2 er utsatt til høsten. Tilbakemeldingene fra fakultetene er at bruk av digitale løsninger har fungert bra og ordningen videreføres ut vårsemesteret. Det arbeides nå med løsninger for å gjøre avhandlinger digitalt tilgjengelig før disputas.

Universitetsmuseet

Etter stenging av Universitetsmuseet har hovedfokus vært å sikre museets samlinger, utstillinger og hager/veksthus har tilsyn og forvaltes slik at de ikke tar skader i denne perioden.

Utgravningsaktiviteter i regi av Universitetsmuseet i henhold til Lov om Kulturminner vil etter planen ha oppstart i april. Dette skjer i samsvar med Riksantikvarens anbefalinger og i det omfang som er mulig. Risikoanalyser gjennomføres for hver utgraving og tiltak iverksettes for å opprettholde smittevern.

Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvensene av koronasituasjonen vil være sammensatt av en rekke effekter som kan tre inn på ulike tidspunkt. I samarbeid med fakultetene er det laget en struktur for kartlegging av kjente forhold som kan ha konsekvenser for universitetsøkonomien. Under listes områder som vurderes som relevante, og i styremøtet gis det en nærmere redegjørelse ut fra dagens situasjon.

Det største kostnadene vil trolig være effektivitetstapet ved at planlagt aktivitet utsettes eller gjennomføres med redusert nytte/ resultat i denne perioden. Noe av dette tapet vil fremtre som betalbar kostnad eller gi et målbart økonomisk tap mens andre effekter vil ha en mer indirekte effekt.

Mulige økonomiske effekter vurderes per nå å være knyttet til følgende hovedkategorier:

- Kostnadsøkninger
 - Kjøp av utstyr og annet for å sikre en god tilpasning til en ny situasjon. Eksempel på dette kan være anskaffelse av IT-infrastruktur og lisenser for programvare som ikke var planlagt nå, men som kjøpes inn for å oppnå en fungerende drift.
 - Ekstra vakthold som følge av at bygg står uten folk og derfor må sikres på en annen måte enn vanlig.
 - Valutaeffekter som følge av at den norske kronen er blitt kraftig svekket. UiB har mye innkjøp i utenlandsk valuta som har blitt vesentlig dyrere. Store poster er her blant annet innkjøp av utstyr og Universitetsbibliotekets kostnader knyttet til tidsskrifter.
 - Forlengelse av midlertidige stillinger. Dette gjelder for eksempel rekrutteringsstillinger og tjenestekjøp som blir forlenget som resultat av at samlet effektivitet i all virksomhet går noe ned og må gjennomføres over lenger tid. Noen av disse belastningene vil komme i senere år.
 - Forsinkelser i byggeprosjekter. Leverandører har anledning til å benytte seg av force majeure og utsette arbeider med henvisning til hendelser forårsaket av korona. Dette innebærer nødvendigvis ikke økte kostnader på den aktuelle kontrakten, men følgekonssekvenser vil kunne gi i betydelige merkostnader.
 - Kostnader som påføres organisasjonen uten å få tilbake planlagt nytte. Dette kan være bookinger som ikke kan avbestilles, samt lønn for personer som på grunn av situasjonen ikke kan produsere det som var planlagt.

- Kostnadsreduksjoner
 - Aktivitet som går noe ned i en periode som for eksempel reiser og konferanser som ikke blir gjennomført eller som gjennomføres uten reisekostnader. I dette ligger også initiativ og prosjekter som forlenges. Noen av disse kostnadene vil kun forskyves i tid mens andre vil bortfalle helt.
 - Kostnader til lokaler (som energikostnader) reduseres når ansatte og studenter må arbeide hjemme.
 - Redusert arbeidsgiveravgift (4 prosentpoeng reduksjon i 2 måneder) er et av få av tiltak initiert av sentrale myndigheter som tilgodeser sektoren. Dette gir universitetet en samlet besparelse på 21 mill. kroner.

- Inntektsreduksjon
 - Risiko for nedgang i antall leverte studiepoeng, kandidater, doktorgrader og utveksling i 2020 som følge av begrenset tilgang til campus. Det kan resultere i en nedgang i inntektene om 2 år som følge av Kunnskapsdepartementets resultatmodell.
 - Risiko for forsinkelser i pågående eksternt finansierte prosjekter og søknader om nye prosjekter som ikke blir sendt eller sendes senere. Dette vil gi direkte

effekter på regnskapsført BOA-aktivitet. I tillegg vil det gi reduserte resultatinntekter dersom universitetets andel av det totale volumet i hele sektoren går ned.

- Nedgang i billettinntekter ved Universitetsmuseet og andre salgsinntekter vil påvirkes av generelt lavere aktivitet i perioden.
 - Universitetet har planlagt salg av flere bygg i 2020. Salgsprosessen vil kunne bli forsinket og vil resultere i en utsatte inntekter. Dersom eiendomsmarkedet blir langsiktig rammet av situasjonen kan det også få realøkonomiske effekter.
- Inntektsvekst
 - Det vil være en viss valutagevinst som følge av at en del inntekter er avtalt i Euro.
 - Dersom Regjeringen iverksetter tiltak for økt aktivitet i samfunnet kan universitetet få tilleggsbevilgninger. Her er det særlig eiendomsområdet som vil kunne påvirkes på kort sikt.

Eiendomsområdet

Universitetet har flere pågående byggeprosjekter som påvirkes av situasjonen. Utover generelt arbeid med oppgradering og vedlikehold, er det spesielt arbeidet med Alrek helseklynge, Klimaklyngen og Inkubatorbygget som vil påvirkes. Nygårdsgaten 5 vil også kunne få en forsinket oppstart grunnet følgekonskvenser. Eiendomsavdelingen mottok tidlig varsel fra leverandører om at det vil kunne bli forsinkelser som følge av koronasituasjonen. Det er gjennomgående kontraktsfestet mulighet for å påberope seg force majeure som følge av en slik situasjon med bakgrunn i effekter på egen produksjon og leveranser fra underleverandører. Det er fremdeles uvisst hvilke reelle forsinkelser og kostnadskonskvenser dette vil få ettersom flere av prosjektene fremdeles holder en tilnærmet planlagt fremdrift. Eiendomsavdelingen har tett oppfølging av prosjektene for å redusere tap.

Eiendomsavdelingen gjennomfører ellers alle byggeprosjekter som er budsjettet, for å holde aktivitetsnivået oppe i en krevende tid for byggebransjen. Universitetet har også flere prosjekt klar til gjennomføring hvis det skulle komme ekstraordinære sysselsettingsmidler.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Etter vedtaket om stenging av campus 12.mars har UiB gjennomført en betydelig omlegging til digitale løsninger for å ivareta våre kjerneoppgaver innen utdanning, forskning innovasjon og formidling. Universitetets målrettede arbeid for styrket digitalisering de senere årene har vært et solid grunnlag som har muliggjort rask iverksetting av tiltak. En stor innsats er nedlagt i fagmiljøene og i administrasjonen for å få opp et tilfredsstillende tilbud for ansatte og studenter, og disse gruppene har håndtert omleggingen på en imponerende måte. Tilbakemeldinger fra ulike grupper tyder på at kommunikasjonsarbeidet har truffet godt i en tid med mye usikkerhet.

Daglige koordineringsmøter med fakultetene har gitt grunnlag for å fatte raske beslutninger i beredskapsarbeidet. De tillitsvalgte og vernetjenesten har vist stor forståelse for situasjonen og for de omlegginger som har vært nødvendig. Fakultetene har vært svært effektive i sitt arbeid og selv innen fagområder som har arbeidsmetoder som krever fysisk samhandling er det nedlagt betydelig innsats for å finne fram til alternative løsninger. Når postdoktorer, stipendiater og avgangsstudenter som er avhengig av fysisk tilstedeværelse på campus får

tilgang til arealer fra 27.april skal UiB gjøre grundige forberedelser for å sikre forsvarlig smittevern. Opplæring skal gis til alle grupper og det er et viktig lederansvar å påse at all aktivitet skjer i tråd med myndighetenes tiltak for å hindre smitte.

De økonomiske konsekvensene av koronasituasjonen er sammensatt av ulike effekter på inntekter og kostnader som kan tre inn på ulike tidspunkt. Det arbeides videre med analyser av omfang og konsekvenser i nært samarbeid med fakultetene. Eventuelle endringer i resultatinntekter knyttet til studier og forskning vil være bedre kjent når vårsemesteret er fullført. Sektoren er i dialog med Kunnskapsdepartementet og med Norges forskningsråd om løsninger knyttet til den eksternt finansierte porteføljen og knyttet til forlengelser for stipendiater.

Fortsatt gjenstår det et oppgaver som må løses for å håndtere situasjonen framover. Det arbeides videre med ulike scenarier for mulig gradvis gjenåpning, og det planlegges for at semesterstart og høstsemesteret kan gjennomføres best mulig også med videreførte restriksjoner fra regjeringen. I dette inngår også spørsmålet om det kan avvikles ordinær studentutveksling i høstsemesteret. Den 1.mai er det også varslet ny informasjon fra regjeringen som kan ha betydning for disse spørsmålene.

Beredskapsledelsen fortsetter sitt arbeid, og det samme gjelder den tette dialogen med fakultetene, studentorganisasjonene, de tillitsvalgte og vernetjenesten. Det arbeides med ulike analyser for å kartlegge hvordan digitale studietilbud og hjemmekontorløsninger fungerer for studenter og ansatte. Informasjonsarbeidet videreutvikles og innrettes for å ivareta nye informasjonsbehov som oppstår.

Et viktig fokus for ledere på alle nivå er å ivareta det psykososiale arbeidsmiljøet og medarbeideroppfølging på gode måter. Nye tiltak er gjennomført i flere enheter og det deles mange gode tiltak og erfaringer.

16.04.2020/Tore Tungodden/Kari Fuglseth/Per Arne Foshaug/ Christen Soleim/Tor Godal/Benedicte Løseth